

education

Department:
Education
North West Provincial Government
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 11

REKENINGKUNDE V1
NOVEMBER 2024

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye, 'n formuleblad en
'n 8 bladsy-antwoordeboek.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n Formuleblad met Finansiële Aanwysers is aan die einde van hierdie vraestel aangeheg.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of swart/blou ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	Vastebates en Interne Kontrole	35	25
2	Staat van Omvattende Inkomste	40	35
3	Notas en Staat van Finansiële posisie	45	40
4	Finansiële Aanwysers	30	20
TOTAAL		150	120

VRAAG 1: VASTE BATES EN INTERNE KONTROLE**(35 punte; 25 minute)****BELLA HANDELAARS**

- 1.1 Kies 'n verduideliking uit KOLOM B wat by die term in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.1.1	Vaste Bate register	A	Hierdie items word aangekoop om inkomste te genereer en nie vir herverkoopdoeleindes nie.
1.1.2	Opgehoopte Waardevermindering	B	Ten volle afgeskrewe bate wat nog in die onderneming gebruik word, sal 'n drawaarde van R1 in die boeke toon.
1.1.3	Waardevermindering	C	Dit verskaf 'n gedetailleerde uiteensetting van elke vaste bate item in die onderneming.
1.1.4	Residu-waarde	D	Toegerekende uitgawe
1.1.5	Vaste Bates	E	Dit is die kumulatiewe waardevermindering op 'n bate tot by 'n sekere punt in sy lewensduur.

(5 x 1) (5)

- 1.2 Die inligting het betrekking op Bella Handelaars vir die finansiële jaar geëindig op 29 Februarie 2024.

GEVRA:

- 1.2.1 Voltooi die tabel wat in jou antwoordeboek voorsien word om die waardevermindering vir die jaar te bereken. (15)
- 1.2.2 Berei die Nota van Tasbare Bates voor. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien. (15)

INLIGTING:

Saldo's op 1 Maart 2023			
	Kosprys	Opgehoopte Waardever- mindering	Drawaarde
Grond en geboue	400 000	(0)	400 000
Voertuie	300 000	(76 000)	224 000
Toerusting	80 000	(20 000)	60 000

TRANSAKSIES:**(a) Grond en geboue**

- Gedurende Junie 2023 het die eienaar 'n paar uitbreidings aan die gebou gemaak met 'n totale koste van R150 000.
- Nadat swaar reën skade aan sommige dele van die gebou aangerig het, het die eienaar R40 000 bestee om die stoorkamer te herstel.

(b) Voertuie

- Op 31 Augustus 2023 het die besigheid 'n ou voertuig wat R100 000 gekos het by Mzansi Motor handelaars ingeruil vir R55 000.
- Die voertuig wat ingeruil is, was gekoop op 1 Maart 2021.
- Die voertuig wat ingeruil is, het 'n opgehoopte waardevermindering van R36 000 gehad op 1 Maart 2023.
- Die koste van die nuwe voertuig wat aangekoop is op 31 Augustus 2023, was R150 000.
- Waardevermindering op voertuie word bereken teen 20% per jaar op die verminderdesaldo-metode.

(c) Toerusting

- Bella Handelaars het op 30 November 2023 twee nuwe skootrekenaars gekoop teen 'n koste van R6 000 elk.
- Waardevermindering op toerusting word teen 10% per jaar op die kosprys bereken.

VRAAG 2: STAAT VAN OMVATTENDE INKOMSTE**(40 punte; 35 minute)****KONSEPTE**

- 2.1 Kies die woord(e)/term uit die lys hieronder wat by die beskrywing pas. Skryf slegs die woord(e)/term langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.5) in jou ANTWOORDEBOEK neer. (5)

Etiese beginsels; Onbepaalde aanspreeklikheid; Stille vennoot Vennootskapsooreenkoms; Eienaarsekwiteit

- 2.1.1 'n Kontrak tussen twee of meer persone, waardeur hul bates en vaardighede kombineer met die doel om wins te maak en te verdeel.
- 2.1.2 'n Anonieme persoon wat nie aan die publiek bekend is nie en ook nie 'n aktiewe rol in die besigheid speel nie.
- 2.1.3 Indien die vennootskap nie genoeg fondse het om laste te delg nie, kan vennote se persoonlike bates ook gebruik word om die besigheid se laste te dek.
- 2.1.4 Die totaal van die Kapitaalrekening en Privaatrekening van al die vennote aan die einde van die jaar.
- 2.1.5 Onpartydigheid (billikheid), vertroue en integriteit.

SAFARI WINKELS

- 2.2 Die inligting het betrekking op Safari Winkels, met vennote Saff en Arrie.

GEVRA:

Stel die Staat van Omvattende Inkomste vir die jaar geëindig, 29 Februarie 2024 op. (35)

INLIGTING:**Uittreksel: Vooraansuiweringsproefbalans op 29 Februarie 2024:**

Balansstaatrekening-afdeling	
Grond en Geboue	15 000 000
Voertuie	3 600 000
Toerusting	600 000
Opgehoopde waardevermindering op Toerusting (01/03/2023)	85 000
Handelsvoorraad	820 000
Debiteurekontrole	70 000
Voorsiening vir oninbare skuld	1 500
Nominalerekening-afdeling	
Verkope	1 032 000
Koste van verkope	427 000
Debiteure-afslag	32 000
Rente op vaste deposito	?
Huurinkomste	54 000
Kommisie inkomste	5% van Netto verkope
Oninbare skuld	5 000
Versekering	30 000
Salarisse en lone	350 000
Oninbare skuld ingevorder	2 500
Verpakkingsmateriaal	4 200
Bankkoste	1 800
Diverse uitgawes	32 300
Skryfbehoeftes	5 500
Donasies	1 100
WVF bydraes	1 500
Mediesefondsbydrae	2 300

Aansuiwerings en addisionele inligting:

- A.** Verpakkingsmateriaal ter waarde van R500 is op 21 Augustus 2023 aangekoop, maar verkeerdelik na die skryfbehoefterekening oorgeboek.
- B.** Ingesluit by die versekeringsbedrag is 'n jaarlikse premie van R2 400 betaal vir die tydperk 1 Januarie 2024 tot 31 Desember 2024.
- C.** Volgens 'n fisiese voorraadopname was die volgende aan die einde van die jaar voorhande.
- Handelsvoorraad, R815 000
 - Verpakkingsmateriaal, R300
- D.** Voorsiening vir oninbare skuld moet met R300 verminder word.
- E.** Die huurinkomste vir Februarie is uitstaande.
LET WEL: Die huur het met 10% verminder op 1 Desember 2023.
- F.** Die water en elektrisiteitrekening (diverse rekeninge) vir Februarie 2024 is ontvang maar nog nie betaal nie, R 5000.
- G.** Inskrywings volgens die bankstaat van Februarie 2024 moet nog in die boeke van die besigheid aangeteken word:
- Bankkoste, R250
 - Debietorder vir die maandelikse donasie, R900
- H.** Die volgende inligting verskyn op die leningstaat:

Saldo op 1 Maart 2023	55 500
Rente is gekapitaliseer	?
Terugbetalings deur die finansiële jaar	10 000
Saldo op 29 Februarie 2024	51 000

- I.** Die volgende inligting is geneem uit die Salarisjoernaal vir Februarie 2024, dit is nog nie in die boeke van die onderneming aangeteken nie:

Netto salaris	21 600
Mediesefonds aftrekkings	1 300
Pensioenfonds aftrekking	800
LBS aftrekking	6 000
WVF aftrekking	300
Mediesefonds bydrae	2 600
WVF bydrae	500

- J.** Waardevermindering vir die jaar bereken was R40 600.

VRAAG 3: STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE & NOTAS (45 punte; 40 minute)

Die inligting het betrekking op DJ Handelaars vir die jaar geëindig op 30 Junie 2024.
Die onderneming word deur vennote David en Joe besit.

GEVRA:

3.1 Berei die volgende notas tot die finansiële state voor:

3.1.1 Kapitaal (8)

3.1.2 Privaatrekening (12)

3.1.3 Handels- en ander betaalbares
LET WEL: Toon al die korttermynlaste, behalwe Oortrokke Bank en die Korttermyndeel van die lening in hierdie nota. (12)

3.2 Voltooi die Ekwiteit en Laste-gedeelte van die Staat van Finansiële Posisie op 30 Junie 2024. (13)

Uittreksel: Na-aansuiweringsproefbalans op 30 Junie 2024

Kapitaal: David	600 000
Kapitaal: Joe	300 000
Privaatrekening: David (1/07/2023)	22 500
Privaatrekening: Joe (1/07/2023)	(dt) 57 600
Onttrekkings: David	72 000
Onttrekkings: Joe	96 000
Lening: RG Bank	402 500
Krediteurekontrole	62 750
Bank	(kt) 16 600
SAID (LBS)	13 500
Opgelope uitgawes	12 700
Vooruitontvange Inkomste	4 600
Opgelope Inkomste	17 000
Vooruitbetaalde uitgawes	16 300

A Veranderinge aan kapitaalbydraes:

- Die volgende transaksies was korrek geboekstaaf:
 - Vennoot David het R250 000 op 1 Maart 2024 gedeponeer.
 - Vennoot Joe het R150 000 op 1 April 2024 onttrek.
- Die volgende transaksie was **NIE** geboekstaaf **NIE**:
 - Vennoot David het R50 000 op 30 Junie 2024 onttrek.

B Bepalings van die vennootskapsooreenkoms:

- Rente op kapitaal**
 - David is geregtig op 12% p.j. op sy kapitaal
 - Joe is geregtig op R49 500 in totaal
- Salaris aan vennote**
 - Joe sal R144 000 vir die jaar ontvang
 - David se maandelikse salaris is R2 000 minder as dié van Joe
- Bonusse aan vennote**
 - David ontvang 'n jaarlikse bonus van R15 000
- Verdeling van oorblywende winste/verliese**
 - Die oorblywende wins van R16 000 moet in die verhouding 3 : 2 tussen David en Joe verdeel word.

C Lening: RG Bank

- Die leningsaldo toon nie die rente van R47 500 wat gekapitaliseer is nie (die netto wins sluit hierdie bedrag in).
- Die besigheid verwag om R108 000 op die lening terug te betaal in die volgende finansiële jaar.

D Besonderhede van 'n werknemer wat uit die Junie 2024 Salarisjoernaal weggelaat is:

Bruto Salaris	Aftrekkings				Werkgewersbydrae		Netto Salaris
	Pensioenfonds	WVF	SAID: LBS	TOTAAL	Pensioenfonds	WVF	
R12 000	?	R120	?	R3 800	R1 440	120	R8 200

LET WEL:

DJ Handelaars dra R1,50 vir elke R1 tot die Pensioenfonds en op 'n Rand-vir Rand-basis by tot die WVF.

VRAAG 4: FINANSIËLE AANWYSERS**(30 punte; 20 minute)****DUZA HANDELAARS**

Die uittreksels uit die Staat van Finansiële Posisie het betrekking op die boeke van Duza Handelaars op 31 Oktober 2024.

GEVRA:

Gebruik die inligting hieronder om die volgende vrae te beantwoord.

- 4.1 Bereken die bedryfsverhouding vir 2024. (3)
- 4.2 Die vuurproefverhouding vir 2024 is 1,4 : 1. Bereken die ontbrekende kontant en kontantekwivalente en voorraad bedrae. (5)
- 4.3 Bereken die gemiddelde tydperk waarvoor genoegsame voorraad voorhande is vir 2024. (3)
- 4.4 Bereken die gemiddelde krediteurebetalingstermyn vir 2024. (4)
- 4.5 Lewer kommentaar oor die likiditeitsposisie van die onderneming. Haal DRIE finansiële aanwysers en syfers aan om jou antwoord te staaf. (6)
- 4.6 Bereken die skuld-ekwiteits verhouding in 2024. (3)
- 4.7 Is die onderneming solvent? Bereken die solvensie verhouding om jou antwoord te staaf. (6)

INLIGTING:**Uittreksel: Staat van Finansiële Posisie van Duza Handelaars
op 31 Oktober 2024:**

	2024	2023
Vaste Bates	1 200 000	
Vaste Deposito	240 000	
Bedryfsbates	169 000	180 000
Voorraad	?	110 000
Handels- en ander ontvangbares (Debiteure)	72 000	60 000
Kontant en kontantekwivalente	?	10 000
Eienaarsbelang	1 044 000	1 900 000
Nie-bedryfslaste (16% p.j.)	500 000	380 000
Handels- en ander betaalbares (Krediteure)	65 000	52 000

**Uittreksel: Staat van Omvattende Inkomstes vir die jaar geëindig
31 Oktober 2024:**

Verkope (70% op krediet)	761 400
Koste van Verkope (90% op krediet)	423 000

Die volgende finansiële aanwysers was bereken vir 2023:

Bedryfsverhouding	3,4 : 1
Vuurproefverhouding	1,3 : 1
Gemiddelde tydperk waarvoor genoegsame voorraad voorhande	57 dae
Debiteure-invorderingstermyn	36 dae
Krediteurebetalingstermyn	63 dae
Skuld-ekwiteit verhouding	0,2 : 1

GRAAD 11 REKENINGKUNDE FINANSIËLE AANWYSERS FORMULEBLAD		
$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto wins}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste per vennoot}}{\text{Vennoot gemiddelde ekwiteit}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsekwiteit}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates : Bedryfslaste	(Bedryfsbates – Voorraad) : Bedryfslaste	
(Handels en ander ontvangbares + Kontant en Kontantekwivalente) : Bedryfslaste		
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Kredietaankope}} \times \frac{365}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van verkope}} \times \frac{365}{1}$ of $\frac{12}{1}$	$\frac{\text{Koste van verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Nie-Bedryfslaste : Eienaarsekwiteit	Totale Bates : Totale Laste	